

Autoethnography. Personal and Professional Transitions in Socio-Cultural Context

[Autoetnografia. Tranziții personale și profesionale contextualizate socio-cultural]

Alina-Mery HURUBEAN¹

¹ Lecturer Ph.D., "Petre Andrei" University of Iași, Romania, e-mail: hurubean.alina@yahoo.fr

Abstract

In this paper, I propose an autoethnographic approach with the aim of sharing my own professional experience in using narrative practices in research and in initial and continuing training courses for professionals in the social and humanities field. What I propose and concretize here, in this (con)text, is not just an article, but a narrative work process useful to the qualitative researcher, practitioners in the field of social and human sciences, and any person who is open to working with the career-life path.

From the variety of forms of realization, I opted for the autoethnographic research approach in which one's own life experience and professional practice/professional path become the object of reflection and research. The research universe is represented by units of analysis (stages; events; key moments; transitions; research themes; published texts) from one's own professional career and accumulated experience, viewed longitudinally and transversally.

Keywords: autoethnography; gender studies; feminism; career-life transitions; qualitative research; narrative research.

How to cite: Hurubean, A.M. (2026). Autoethnography. Personal and Professional Transitions in Socio-Cultural Context. *Anuarul Universității "Petre Andrei" din Iași, Fascicula: Drept, Științe Economice, Științe Politice*, 36, 201-217.
<https://doi.org/10.63331/upalaw/36/19>

Introducere

În acest text, pun la lucru un demers autoetnografic aplicat propriului parcurs profesional și profesoral desfășurat în intervalul care cuprinde deja trei decenii (1994-2025). Intențiile sau obiectivele acestui exercițiu autobiografic contextualizat cultural-istoric răspund atât nevoii personale de autorefecție, autoactualizare, sens și semnificație, cât și bucuriei de a împărtăși cu alți oameni poveștile de carieră-viață pentru a invita, a încuraja și poate a-i inspira să parcurgă acest proces de explorare, conștientizare și scriere.

Având în vedere cadrele normativității și rezonabilității publicării acestui articol într-o revistă științifică, îmi propun să configurez în acest text o structură de lucru flexibilă și perfectibilă, care să poată fi utilizată ca metodă sau perspectivă de abordare pentru dezvoltări viitoare, în ipostaza unui volum de autor sau un volum colectiv, precum și în cercetarea calitativă și în cursurile de formare profesională.

Astfel, în acest demers autoreflexiv-argumentativ de tip comprehensiv voi avea în atenție următoarele patru componente:

- 1) Pentru început, voi prezenta sintetic cadrul teoretic și metodologic general pentru autoetnografie ca metodă de cercetare calitativă narativă, fără a intra în detalii referitoare la diversitatea formelor de realizare a acesteia.
 - Întrebările care mă însoțesc în acest parcurs sunt: *Ce diferență face autoetnografia în cercetarea calitativă? Cu alte cuvinte: Ce beneficii oferă? Ce motivează alegerea acestei metode de către un cercetător sau un practician-cercetător? Ce diferențiază această metodă de alte metode sau demersuri de cercetare narativă cu care se înrudește, cum ar fi autobiografia, etnografia, practica reflexivă ș.a.? Cum lucrăm cu subiectivitatea umană și propria vulnerabilitate în cercetarea calitativă? Din diversitatea modurilor de a face autoetnografie, care este varianta cu care lucrez în demersul (auto)reflexiv-aplicativ din acest articol?*
- 2) Pornind de la acest cadru generic voi specifica opțiunile pentru propriul cadru de referință teoretic și metodological practicii profesionale (și, implicit, al autoetnografiei) pe care l-am generat în timp, în contextul experiențelor mele de cercetare și formare profesională pe domeniul feminism, studii de gen (*gender studies*), coaching sistemic, practici narative aplicate în dezvoltarea umană și leadership.
 - Întrebările care mă însoțesc în secvențele argumentative și comprehensive din acest registru tematic sunt: *Cum și când am descoperit metoda biografică și, în principal, povestea vieții ca exercițiu autobiografic? Cum am aplicat și am dezvoltat aceste metode? Cum au evoluat preocupările mele către practicile narative aplicate în cercetare și în formarea profesională? Ce spun toate acestea despre opțiunile mele epistemologice, despre paradigmele cercetării socioumane cu care rezon, valorile personale și viziunea despre lume și viață? Care este dinamica între comprehensiv și explicativ, predeterminat și emergent, construit și co-creat în acest demers și în propria practică profesională, privită longitudinal? Care sunt conceptele operaționale cheie ale propriului cadru de referință teoretic și metodologic de practică narativă?*
- 3) Voi lucra apoi cu acest cadru de referință teoretic și metodologic în demersul autoetnografic aplicat propriului parcurs profesional și practicii profesionale,

desfășurate în intervalul celor trei decenii (1994-2025). În redactarea narativă, voi face distincția între factual și reflexiv-interpretativ sau conceptual-analitic, între adevărul factual și adevărul subiectiv, personal și politic, micro-socialul relevant pentru înțelegerea macro-socialului.

- Întrebările care mă acompaniază în generarea textului pentru această secțiune tematică sunt: *Ce conexiuni pot observa între experiențele mele de viață și alegerile de cunoaștere teoretică și cercetare aplicativă pe care le-am făcut în acest parcurs? Care sunt momentele cheie și tranzițiile de carieră viață? Care au fost tranziții evolutive și care au fost acele schimbări și tranziții disruptive în parcursul de carieră-viață? De unde vin? Unde mă aflu în prezent? Încotro merg? Care sunt mizele sociale, culturale sau politice ale demersului autoetnografic pe care îl realizez?*
- 4) Concluzii și următorii pași. Aici am în atenție direcții/deschideri de lucru viitoare cu metoda autoetnografică în cercetarea calitativă narativă și în cursurile de formare profesională inițială (la nivelul studiilor de licență și master) și continuă a profesioniștilor din domeniul sociouman (asistenți sociali, profesori, medici, terapeuți, coachi etc.) și din alte domenii profesionale (antreprenori, manageri, politicieni etc.).
- Întrebările care mă însoțesc în această secțiune: *Ce pot face mai bine în practica mea profesională (de cercetare și formare)? Ce pot face diferit? Ce noi posibilități pot co-crea? Ce contribuție îmi doresc să fiu în lume? Ce simt, văd, gândesc, percep la finalul generării și scrierii acestui text? Cum ar putea servi metoda autoetnografică și acest text studenților și practicienilor din domeniul sociouman, precum și din alte domenii profesionale?*

Conștientizând faptul că fiecare dintre axele tematice de mai sus ar merita cel puțin un articol dedicat sau un capitol de carte, voi lăsa emergența scriiturii să lucreze, fără a avea pretenția că voi răspunde exhaustiv sau definitiv la întrebările lansate. Cu atât mai mult cu cât ceea ce propun și concretizez aici, în acest (con)text, este nu doar un articol, ci un proces de lucru narativ util cercetătorului calitativist, practicienilor din domeniul socioumanului și oricărei persoane care are deschiderea de a lucra cu parcursul de carieră-viață.

1. Cadrul teoretic și metodologic general pentru demersul autoetnografic

Autoetnografia este diferită ca abordare de poziția „obiectivă” a cercetătorului detașat de realitatea studiată, pentru a face loc unor narațiuni alternative și mai relaționale cu privire la generarea cunoașterii despre experiențele profesionale trăite¹.

Autoetnografia este un demers de reflecție și cercetare în care cercetătorul utilizează propria experiență profesională și de viață ca sursă de date empirice primare la intersecția între reflecția personală și construcția culturală, între autobiografie, etnografie și perspectiva narativă.

Cele trei componente ale termenului (în engleză, *autoethnography*: *auto*, *ethno*, *graphy*) sintetizează specificul acestei metode de cercetare calitativă: utilizarea cercetătorului ca subiect reflexiv (narrator) și a propriei practici profesionale sau situații de viață („auto”) pentru a descrie și interpreta („graphy”) aceste experiențe trăite, în contextul

¹ Joanne James, „Autoethnography: A methodology to elucidate our own coaching practice”, în: *International Journal of Evidence Based Coaching and Mentoring Special*, Issue No. 9, June 2015, p. 102.

socio-cultural specific („etno”)². Autoetnografia cuprinde o gamă largă de practici narative și variază, astfel, în funcție de accentul pus pe una dintre cele trei componente: procesul de scriere și cercetare (grafie), pe cultură (etnos) și pe sine (auto)³.

Doi dintre cercetătorii cunoscuți ai domeniului, Bochner și Ellis au definit autoetnografia ca fiind *un gen autobiografic de scriere și cercetare care prezintă multiple niveluri de profunzime, conectând personalul și culturalul*⁴. Autoetnografia este de obicei scrisă la persoana întâi și poate „apărea într-o varietate de forme” de redactare, cum ar fi *povestiri scurte, poezie, ficțiune, romane, eseuri fotografice, eseuri personale, jurnale, scrieri fragmentată și stratificată și proză de științe sociale*⁵.

Faptul că nu există o singură modalitate de a face autoetnografie în domeniul științelor socioumane și, prin urmare, nu avem o definiție unanim acceptată oferă, pe de o parte, un spațiu de libertate și creativitate, pe de altă parte necesită un efort de selecție și sinteză a informațiilor și exemplelor de bune practici. Nu voi intra în toate aceste detalii metodologice și istorice pentru că nu fac obiectul acestui articol. Voi puncta doar câteva repere necesare pentru prezentarea opțiunii epistemologice și metodologice care stă la baza realizării propriului exercițiu autoetnografic.

Definirea și caracteristicile actuale ale autoetnografiei sunt rezultatul evoluției în timp a metodei. Având rădăcini istorice în cercetarea culturilor exotice de către antropologii secolului al XIX-lea, autoetnografia pacurge o dezvoltare ascendentă în secolul XX pe măsură ce se extinde și se maturizează cercetarea socială calitativă care obține treptat spațiu și recunoaștere academică, în rivalitatea – devenită complementaritate – cu paradigma pozitivistă și cercetarea cantitativă.

Începând cu anii 1970, termenul de autoetnografie începe să fie folosit și clarificat prin distincția față de autobiografie și etnografie. Cercetătorii acelei epoci (anii '70-'80) nu puneau accentul în mod explicit pe includerea și importanța experienței personale a cercetătorului/cercetătoarei în cercetare așa cum este astăzi.

Termenul autoetnografie a fost folosit pentru prima dată în 1975, când Heider a conectat experiențele personale ale indivizilor la credințe și tradiții culturale specifice grupului de apartenență. În acest caz, sinele individual se referea la oamenii pe care îi studia, mai degrabă decât la sine însuși ca cercetător. Heider considera lucrarea autoetnografică atunci când participanții la cercetare își ofereau relațiile și experiențele personale⁶.

Începând cu anii 1990, cercetătorii și-au propus să clarifice și să ducă mai departe preocupările ridicate în deceniile anterioare cu privire la aspectele metodologice și etice referitoare la legitimitatea și fiabilitatea abordărilor etnografice. O modalitate de a face acest lucru a fost poziționarea cercetătorului ca subiect sau voce în narațiunea cercetării. Aici, cercetătorul putea opta fie să se insereze în narațiunea cercetării, fie să crească implicarea participanților în proiectul de cercetare prin cercetare-acțiune participativă sau alte metode⁷.

² Juliette Koning și Liam Moore, „Autoethnography”, în: Peter Jakson și Elaine Cocs (Edt.), *Doing coaching research*, SAGE Publication, London, 2020, pp. 93-96.

³ *Autoethnography* - Wikipedia, pagină consultată în data de 25.11.2025.

⁴ Arthur Bochner și Carolyn Ellis, *Evocative Autoethnography: Writing Lives and Telling Stories*, New York, Routledge, 2016, doi:10.4324/9781315545417, p. 38.

⁵ *Ibidem*, p. 42.

⁶ Juliette Koning și Liam Moore, *op. cit.*, pp. 96-97.

⁷ *Autoethnography* - Wikipedia, pagină consultată în data de 25.11.2025.

Autoetnografia a devenit populară în anii 1990 în rândul etnografilor care își propuneau să folosească „experiența personală și reflexivitatea pentru a examina experiențele culturale”⁸.

Autoetnografia diferă de etnografie prin faptul că autoetnografia pune în prim-plan și valorizează subiectivitatea cercetătorului, în loc să încerce să o limiteze, așa cum se întâmplă în cercetarea etnografică clasică sau tradițională⁹.

*Mai degrabă decât un portret al Celuilalt (persoană, grup, cultură), diferența față de etnografie este că cercetătorul construiește un portret al sinelui, motiv pentru care autoetnografia este asociată cu investigația narativă și autobiografia (uneori chiar confundată cu aceasta), prin faptul că pune în prim-plan experiența și povestea ca o întreprindere creatoare de sens*¹⁰.

Autoetnografia diferă de autobiografie, în principal, prin faptul că autobiografia nu își propune explicit să examineze și contextul cultural, social-politic al poveștirilor de viață. Autoetnografia nu se rezumă la a-ți spune (scrie) povestea proprie, ci este vorba despre componenta de reflecție, analiză, interpretare a poveștii autobiografice pentru a descoperi și a face vizibile perspective sau problematici ignorate anterior într-un anumit context social, cultural sau de cercetare. De asemenea, autoetnografii (cercetători, reprezentanți ai societății civile sau profesioniști din diferite domenii) folosesc acest demers narativ ca mesaj sau pledoarie pentru o schimbare socială, percepută ca și corecție a unei in justiții sociale¹¹.

În continuare vom avea în atenție autoetnografia în ipostaza sa de cercetare a practicii profesionale din domenii care includ cercetarea în munca de zi cu zi sau ocazional.

Astfel, putem enumera câteva dintre *beneficiile autoetnografiei pentru cercetarea practicii profesionale*:

- contribuie la extinderea cunoașterii cu privire la practica și procesele de lucru într-un domeniu de activitate;
- oferă informații relevante cu privire la noi subiecte de cercetare;
- contribuie la dezvoltarea domeniului de cercetare cu privire la practica și profesia respectivă.

Beneficii ale autoetnografiei pentru practica profesională (din domenii profesionale socioumane și nu numai: educație, asistență socială, coaching, terapie, jurnalism, medicină, antropologie, cercetare calitativă etc.):

- practicienii pot folosi această metodă pentru a explora propria lor practică profesională pe anumite secvențe și etape sau parcursul de viață și carieră;
- demersul de practică reflexivă (*reflexive practice*), inclus în metoda autoetnografiei, permite profesioniștilor (din orice domeniu de activitate) învățarea experiențială și îmbunătățirea continuă a propriilor competențe și procese de lucru;
- practicienii își rafinează cunoașterea tacită și explicită în interacțiunile cu ceilalți (clienți, colegi)¹²;
- oferă argumente sustenabile pentru a promova integrarea competențelor de cercetare în formarea practicienilor;

⁸ Stanley L. Witkin, "Autoethnography and social work: Strange bedfellows or complementary partners?", în: *Social Work and Social Sciences Review*, nr. 23, 2022, pp. 19-35, doi:10.1921/swssr.v23i2.2030.

⁹ Arthur Bochner și Carolyn Ellis, *op. cit.*, p. 29.

¹⁰ *Autoethnography* - Wikipedia, pagină consultată în data de 25.11.2025.

¹¹ *Autoethnography - what is it?*, Lynette Pretorius: University Study Made Easy, Material video consultat în data de 15.11.2025.

¹² Joanne James, *op. cit.*, p. 104.

- facilitează aplicarea demersurilor de cercetare (de tip autoetnografic; cercetare-acțiune; *reflective practice learning*) în dezvoltarea practicii profesionale și în parcursul de profesionalizare în diferite domenii de activitate (coaching, educație, cercetare calitativă etc.);
- oferă informații autentice (date primare) cu privire la traiectoria profesională și provocările practicării profesiei în domeniul respectiv;
- contribuie la creșterea relevanței cercetării pentru practica profesională, respectiv formarea și antrenarea practicianului-cercetător calitativist, (auto)reflexiv.

Demersurile de tip autoetnografic împuternicesc cercetătorii și practicienii să ofere perspective nuanțate, umaniste și semnificative asupra complexității fenomenelor sociale în comparație cu metodele și paradigmele tradiționale, centrate pe obiectivitate și exterioritate. De asemenea, le permit cercetătorilor să conteste narațiunile dominante¹³ care monopolizează cercetarea pentru a deschide noi posibilități de cunoaștere și exprimare a subiectivității umane. Procesul de cercetare devine mai echitabil și incluziv, iar cercetarea devine mai accesibilă pentru cei din afara mediului academic prin faptul că valorifică experiențele personale și este transmisă printr-un limbaj ușor de înțeles.

2. Cadru teoretic și metodologic de referință pentru un parcurs autoetnografic

Din varietatea formelor de realizare, am optat pentru demersul de cercetare de tip autoetnografic în care *propria experiență de viață și practică profesională/parcurs profesional devin obiect de reflecție și cercetare*. Astfel, universul cercetării este reprezentat de *unități de analiză* (etape, evenimente, momente cheie, tranziții, teme de cercetare, texte publicate) din propriul parcurs profesional și din experiența acumulată, privite longitudinal și transversal.

Cercetarea de tip autoetnografic cu privire la propria practică profesională este un demers emergent, flexibil, care însă nu exclude parcurgerea traseului logic și metodologic pentru culegerea și analiza datelor de tip calitativ (subiectivitatea umană).

Perspectiva epistemologică care susține generarea parcursului autoetnografic concretizat la punctul trei al acestui text vine din zona constructivismului, interpretativismului și paradigmei narative. Demersul metodologic este unul euristic, emic, inductiv, calitativ, lăsând spațiu de mișcare pentru trei axe tematice sistemice, interconectate: a) perspectiva feministă și de gen; b) dinamica schimbării, tranziții personale și profesionale contextualizate socio-cultural; c) narațiunea autoetnografică generată în continuum-ul cuantic spațiu-timp¹⁴ din cele trei decenii alese pentru reflecție și povestire (1994-2025).

- a) Acest cadru de referință teoretic și metodologic integrează *perspectiva de gen*, ca *demers transversal / intersecțional și pluridisciplinar*, care pornește de la premisa că raporturile sociale dintre sexe constituie o dimensiune centrală a oricărei societăți, iar problematica de gen interacționează cu alte variabile (clasă, etnie, rasă, religie) și reprezintă mai mult decât un domeniu sau o axă de cercetare pentru științele socio-umane și politice, infuzând întreaga problematică științifică și socială¹⁵.

¹³ *Autoethnography in Qualitative inquiry* - Professor Carolyn Ellis and Professor Arthur Buchner; Material video consultat în data de 15.11.2025.

¹⁴ Alain Cardon, *Perspective cuantice în coachingul sistemic*, Editura BMI, București, 2023, pp. 102-146.

¹⁵ L. Bereni, S. Chauvin, A. Jaunait, A. Revillard, *Introduction aux gender studies. Manuel des études sur le genre*, Éditions De Boeck Université, Bruxelles, 2011, p. 11.

Opțiunea pentru *o perspectivă genizată asupra realității socioumane*, făcută din orizontul interdisciplinarității sau al specificității unor discipline (sociologie, științe politice, filosofie, istorie, antropologie, literatură ș.a.), presupune un demers critic cu privire la aspecte relevante pentru ambele genuri. Această perspectivă¹⁶ caută să surprindă *dinamica relațiilor, a diferențelor și a inegalităților în raporturile sociale dintre genuri* în diverse contexte cultural-istorice, respectiv modalitățile de interacțiune între bărbați și femei în cadrul instituțiilor și al practicilor cotidiene, cu referire la educație, piața muncii, viața publică și viața privată. Analiza genului este circumscrisă demersului epistemologic numit de-naturalizare sau dez-esențializare a feminității/masculinității, potrivit căruia condiția de gen nu este „un dat natural”, ci este construită social, cel mai frecvent – în societățile conservator-patriarhale – ca relație de putere, contextualizată cultural-istoric.

Opțiunea pentru această perspectivă nu caută să alimenteze vechi polemici și nici să genereze altele noi cu privire la egalitatea pentru femei și bărbați. Cu alte cuvinte, cercetarea nu pornește din zona denunțării dominației masculine și a inegalităților sau asimetriilor de gen din sfera vieții publice și private, ci invită la un exercițiu interogativ și critic la adresa modelelor culturale dominante, care încorsetează libertatea de alegere a traiectoriilor de viață feminină și masculină.

În acest context, *autoetnografia este o metodă ideală pentru a studia „eul feminist”*. Prin intermediul unor povești personale, *autoarea reflectează asupra modului în care feministele negociază acțiunea și efectul pe care aceasta îl are asupra sensibilităților politice ale cuiva. Vorbirea despre sine se transformă în povești despre responsabilitatea politică*¹⁷.

În propriul cadru teoretic și metodologic, integrez perspectiva feministă și de gen ca parte a parcursului autoetnografic. *Autoetnografia feministă* este consacrată ca o metodă de cercetare calitativă care folosește practici narative biografice și etnografice pentru a aduce în atenție experiențele personale ale femeilor dintr-o perspectivă feministă, punând sub semnul întrebării normele de gen și construcția socio-culturală a genului. *Este o metodă reflexivă, profund subiectivă, dar cu un scop obiectiv (analiza socială), în care „eu” (autoarea) devine atât subiectul, cât și obiectul cercetării, într-un cadru feminist*¹⁸.

Există o tradiție de cercetare vastă și o literatură bogată pe tema autoetnografiei feministe în Europa și în Statele Unite ale Americii, care este valorificată și în spațiul românesc în volume colective care pun la lucru această abordare. Puține sunt sau chiar lipsesc traducerile unor cărți de tip instrumente de lucru (manuale de metodologie etc.) pe acest subiect, care ar aduce în spațiul nostru cultural un plus de claritate și încredere în folosirea metodei.

Consider una dintre cărțile de referință, cea a autoarei Elizabeth Ettorre: *În acest capitol introductiv, plasez autoetnografia ferm în tradiția scrierii narative feministe și în turnura literară din cadrul etnografiei. Consider autoetnografia doar ca o modalitate de a face feminism în societate și, după cum mulți dintre noi știm, există multe modalități de a face feminism. Când am început să privesc autoetnografia ca pe o metodă feministă, am devenit din ce în ce mai conștientă de faptul că dezamăgirea față de paradigma cartesiană dominantă a raționalității, aflată în centrul științelor sociale moderne, ne-a condus pe noi, cercetătorii, către narațiune. Am făcut acest lucru deoarece narațiunea subliniază pluralitatea adevărurilor pe care toate culturile le revendică despre ele însele*¹⁹.

¹⁶ *Ibidem*, p. 15.

¹⁷ Elizabeth Ettorre, *Autoethnography as Feminist Method*, Routledge, 2016, Prima ediție, p. 23.

¹⁸ *Autoetnografia feministă* - Wikipedia, pagină consultată în data de 20.11.2025.

¹⁹ *Ibidem*, p. 23.

- b) Cadrul de referință teoretic și metodologic care însoțește generarea autoetnografiei (punctul 3 din acest text) este rezultatul experiențelor mele de cercetare și formare profesională pe domeniul feminism, studii de gen (*gender studies*), coaching sistemic, practici narative aplicate în dezvoltarea umană și leadership. De aceea, componentele cadrului de referință integrează atât concepte operaționale specifice perspectivei de gen, cât și distincții analitice și interpretative proprii proceselor de acompaniere ale parcursului de viață și carieră. Acestea din urmă având în atenție *dinamica schimbărilor și tranzițiilor personale și profesionale contextualizate social și cultural*, ca și concepte cheie.

Definită în termenii cei mai simpli, *schimbarea* este o modificare de stare, un proces de trecere sau tranziție de la A la B sau de la A la Z, în funcție de anvergura modificărilor produse într-un sistem. În acest sens, vom putea identifica mai multe tipuri de schimbări cu tranzițiile lor specifice. Aceste schimbări se produc atât în lumea noastră interioară (schimbarea credințelor, a percepțiilor despre sine, despre ceilalți, despre realitate, idealuri, valori, scopuri etc.), cât și în lumea exterioară (în carieră, în relațiile personale, în modul în care muncim, în rezultatele muncii).

Pentru că schimbarea este un proces, care implică un parcurs cu mai multe etape previzibile, unele mai line, altele abrupte, în practica de acompaniere (prin coaching) este utilizat termenul de *tranziție* ca fiind adecvat pentru a radiografia acest proces: *Cuvântul «tranziție» vine din transitus, «trecere». Termenul se referă la un «prag» între două spații diferite. Prin extensiune, de-a lungul traseelor noastre personale și profesionale, acest concept geografic și, uneori, retoric (tranziția privită ca spațiu sau legătură între două idei) se aplică și unor «tregeri» în timp, sau unor treceri între două moduri de a fi și chiar a unor transformări²⁰.*

Unii autori și practicieni din domeniul coachingului (ca practică de acompaniere a proceselor de schimbare și tranziție la nivel individual și colectiv), identifică tranziția cu procesele psihologice sau interne ale schimbării: *În timp ce schimbarea este un eveniment extern, tranziția este o stare sau un proces intern. Tranziția este starea în care intrăm atunci când are loc schimbarea²¹.* Aceasta este una dintre definițiile clarificatoare ale tranziției pentru faptul că evidențiază importanța parcursului intern al schimbării, care reprezintă miza și indicatorul concret al realizării unei schimbări durabile prin care ai înaintat și ai ajuns mai departe față de punctul inițial. În același timp, această componentă internă, oarecum „invizibilă”, a tranziției generează și cele mai multe provocări celor care le trăiesc, ca și specialiștilor care îi acompaniază, prin intensitatea încărcăturii emoționale și a rezistențelor care apar.

Cu alte cuvinte, *schimbarea nu este același lucru cu tranziția. Schimbarea este contextuală, de pildă, un nou loc de muncă, un nou șef, un alt rol într-o echipă ori o nouă politică de firmă. Tranziția este procesul psihologic prin care trec oamenii pentru a accepta noua situație. Schimbarea este externă, tranziția este internă. (...) Dacă nu are loc tranziția, schimbarea nu se va produce²².*

Alte două concepte cheie din acest cadru de referință corelate cu schimbările și tranzițiile sunt: *identitatea structuralistă* și *identitatea non-structuralistă* (intențională

²⁰ Alain Cardon, *Coaching și leadership în procesele de tranziție*, Editura Codecs, București, 2006, p.1.

²¹ Paulette Rao, *Transformational coaching. Shifting mindsets for sustainable change*, True North Resources, LLC, New York, 2013, p. 227.

²² William Bridges, *Managementul tranziției*, Editura Curtea Veche, București, 2004, pp.15-16.

identitatea preferată)²³. Așadar, vorbim despre identitate, schimbare și transformare identitară în sens non-structuralist, ca *identitate intențională*, construită conștient în dinamica creată de componentele subiectivității umane: *intenții, scopuri, dorințe, valori, speranțe, visuri, principii, angajamente*²⁴.

Deși nu le exclude și nu le devalorizează, identitatea definită non-structuralist nu se referă și nu se reduce la aspectele identitare exterioare, de status și recunoaștere socială. Aceste componente ale identității noastre exterioare aparțin unei perspective structuraliste de definire și analiză, care preferă să vadă identitățile noastre configurate oarecum static, preponderent, în zona lui „a face” și „a avea”, precum și în zona lui „a fi”, perceput în sens esențialist/ca un dat/static și nu ca devenire.

Identitatea definită non-structuralist operează în zona lui „a deveni” (non-static) prin faptul că integrează sensurile postmoderne ale cunoașterii și construcției de sine autentice și rezonante cu propriile valori și idealuri, ca proces continuu, permanent, deschis la extinderea și crearea unor noi posibilități, dincolo de cele cunoscute sau prescrise, predeterminate social. În același timp, definirea non-structuralistă a identității/identităților noastre vine cu *dezvăluirea sensului și a unității*, cu alte cuvinte merge dincolo de ceea ce este circumscris interesului personal, individualist către o dimensiune transpersonală, spirituală²⁵ și de contribuție socială.

- c) În acest context al identității, vorbim despre schimbări și tranziții identitare ca transformări la nivelul identității în sensul non-structuralist menționat anterior. Pentru că identitatea persoanei se construiește narativ, prin poveștile de viață pe care omul le generează și le internalizează, apare *identitatea narativă*. Astfel, *identitatea narativă se exprimă prin povestea internalizată, în dezvoltare, integrativă, a poveștii sinelui*²⁶, generată în *continuumul cuantic spațiu-timp*²⁷.

Tranziția identitară o acompaniem narativ prin practici narative (povestiri de viață, autoetnografia, coaching narativ etc.). Învățăm să lucrăm, astfel, cu *viața ca narațiune* și cu narațiunile/poveștile vieții (personale și socio-culturale), ca discursuri naturale, firești și fluide ale vieții noastre cotidiene. *Identitatea narativă se co-creează fie prin mijloacele unui demers de explorare autobiografic narativ, fie prin forme dialogice, interactive, interpersonale*²⁸. Rezultatul acestui proces este descoperirea sensului, a unității vieții, generarea unor sensuri și semnificații alternative la intersecția dintre experiența personală, ca istorie trăită și contextul socio-cultural.

În acest proces autoetnografic, lucrăm cu povești de viață din trecut, prezent și viitor. Procesul de lucru constă în mai multe secvențe narative: *a identifica povești; a genera povești; a împărtăși povestea/poveștile specifice; a asculta povestea celui alt; a scrie povestea ta de carieră-viață; a renunța la povești vechi; a schimba povestea; a da mai departe; ascultare și conectare umană*.

²³ Ovidiu Gavrilovici, „Identitatea narativă”, în Șt. Boncu, I. Dafinoiu I. (Editori), *Psihologie socială clinică*, Editura Polirom, Iași, 2014, pp. 370-372.

²⁴ *Ibidem*, pp. 370-372.

²⁵ Philippe Rosinski, *Coaching global: o abordare integrată pentru rezultate durabile*, Editura BMI, București, 2019, p. 5: Este important să nuanțăm faptul că, deși este încă deseori confundată cu religiozitatea, *spiritualitatea este o conștientizare crescută a conexiunii cu sine, cu alții, cu natura și cu „divinul” immanent și transcendent. Este, de asemenea, capacitatea de a descoperi un sens, de a formula un scop și de a aprecia viața*.

²⁶ Ovidiu Gavrilovici, *op. cit.*, p. 372.

²⁷ Alain Cardon, *op. cit.*, 2023, pp. 102-146.

²⁸ *Ibidem*, p. 373.

În aceste contexte narrative, folosim mai multe formulări care se cer nuanțate: astfel, *povestea vieții* sau *povestea de carieră-viață* se referă la povestea vieții ca întreg (*zoom out* sau *big pictures*), prezentată preponderent cronologic, pe etape de viață/vârstă. *Poveștile de viață* sunt acele povești de viață specifice, mai mici sau mai mari, poveștile preferate care au contribuit la devenirea personală și pe care alegem să le povestim cu detalii (factice, emoționale, interpretative). Este un demers reflexiv și narativ sistemic²⁹ care navighează în spațiu-timp atât longitudinal, cât și transversal (aici și acum),

- în toate aceste contexte narrative lucrăm cu povești din trecutul apropiat sau îndepărtat (*De unde vii?*): trecutul este privit, în principal, ca tezaur de resurse de învățare, conștientizare, creștere; identificarea și formularea *De Ce*-ului personal; conectarea cu propriile valori, cu zona de pasiune și pricepere, cu identitățile preferate, cu întâlnirile memorabile, semnificative, cu oameni care ne-au susținut sau ne-au provocat cumva, ne-au valorizat sau nu;
- lucrăm cu povești din prezent (*Unde te afli în prezent?*): cu referire la procesele de schimbare și tranziție din prezent; ce este perceput (de autoarea autoetnografiei) ca fiind evolutiv sau disruptiv în aceste procese; care sunt provocările de creștere din prezent;
- în acest parcurs, lucrăm, de asemenea, cu povești din viitor (*Încotro mergi?*): vis/visuri; aspirații; inovare; crearea viitorului, conectarea cu resurse din viitor, cu potențialul înalt, creator, cu sinele ideal.

Procesul de lucru – generat individual sau acompaniat – pune în valoare puterea povestirilor și a învățării experiențiale (*The Power of Storytelling and Storywriting*), transformând experiențele de viață în resurse de inspirație și creștere personală cu impact la nivel de organizație, echipă, familie, comunitate profesională și societate. În acest proces, identificăm, generăm, înregistrăm, ascultăm și împărtășim povești de viață, apoi scriem povestea de carieră-viață (în câteva pagini sau poate chiar într-o carte)³⁰.

Povestirea este un fragment de viață individuală, dar și de istorie profesională și socială, un exercițiu profund subiectiv de reconstituire și (re)construcție personală, un exercițiu autobiografic contextualizat cultural-istoric (autoetnografie). Ca orice călătorie personală, acest demers poate fi perceput ca exercițiu incomod, având în vedere faptul că „ne pune în poveste” și ne solicită curajul propriei descoperiri și vulnerabilități.

Povestea autoetnografică ce urmează este un parcurs fluid generat pe trei dimensiuni spațio-temporale:

- Povestirea unor povești/tranziții de carieră-viață din trecut (*De unde vii?*).
- Prezentarea unor povești/tranziții de carieră-viață din prezent (*Unde te afli în prezent?*).
- Intenții, aspirații, planuri, rezultate dorite pentru 10-5-3-1 ani (*Încotro mergi?*).

Creând pe cât posibil un proces flexibil, emergent, am lăsat cele trei axe tematice (a, b și c) ale acestui cadru de referință, prezentate în acest capitol, să faciliteze și să mă acompanieze în generarea parcursului autoetnografic.

3. Ceretarea propriului parcurs de carieră-viață: un demers autoetnografic emergent

În această poveste autoetnografică voi sintetiza cele trei decenii de parcurs profesional derulate de la absolvirea facultății (1994) și până în prezent (2025), urmărind

²⁹ Alain Cardon, *op. cit.*, 2023, pp.102-103.

³⁰ *Autoethnography - how do you do it?*, material video consultat la data de 27.11.2025.

tranzițiile personale și profesionale contextualizate socio-cultural. Astfel, primul deceniu: 1994-2005; al doilea deceniu: 2005-2015; al treilea deceniu: 2015-2025.

Toate aceste *trei decenii* reprezintă momente cheie și tranziții de carieră-viață³¹ din trecut (*De unde vin?*). Pentru celelalte două componente ale cadrului de referință prezentat anterior: tranziții din prezent (*Unde mă aflu în prezent?*) și intenții, tendințe din viitor (*Încotro merg?*) voi alocă un alt text narativ, poate un articol sau o carte.

Pentru fiecare etapă sau deceniu³², voi menționa câteva aspecte factuale constând în reperele didactice și de cercetare ale carierei universitare, concretizate în cursuri și seminare, respectiv publicații, participări la conferințe și proiecte pe care le consider reprezentative pentru etapa descrisă. După secvența acordată datelor factuale, vor urma aspecte interpretativ subiective și reflecții de profunzime (gânduri, trăiri, percepții, aspirații, idealuri), recadrate prin constelația conceptuală prezentată anterior, fără a detalia însă prea mult, având în vedere formatul agreat pentru acest articol.

Primul deceniu: 1994-2005, intervalul de vârstă 24-35 de ani

« Deceniul tumultuos »

Momente cheie și tranziții de carieră-viață din perioada realizării tezei de doctorat

Primul deceniu de activitate profesională (1994-2005) începe în toamna anului 1994, după finalizarea facultății de filosofie la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Este intervalul de vârstă de la 24 la 35 de ani. Aceste borne cronologice delimitează factual parcursul de carieră în primii zece ani, ai debutului profesional și ai construirii bazelor carierei universitare prin realizarea cercetării de doctorat (1996-2004) și obținerea titlului de doctor (2005), demers obligatoriu pentru a profesa în sistemul de învățământ universitar.

Alte câteva date factuale relevante pentru această etapă: în primul an, am debutat cu norma didactică de profesor de științe sociale, suplinitor, în cadrul învățământului preuniversitar, lucrând la două licee industriale (cum se numeau atunci). În anul următor (1995), am lucrat la un liceu teoretic, cu normă întreagă. Din 1996, am început să am o normă didactică de asistent universitar asociat, apoi titular (din 1997) la Universitatea „Petre Andrei” din Iași (printre primele universități private înființate în România), la Facultatea de Psihologie și Asistență Socială. Norma didactică era formată din seminare pentru disciplinele: *Metodologia cercetării în științele sociale; Metode și tehnici de intervenție în asistența socială*.

Din anul 2000, m-am titularizat la Facultatea de Științe Politice și Administrative, în cadrul aceleiași universități. Norma didactică de lector era formată din cursuri și seminare, nivel licență: *Idei și instituții în spațiul românesc (Modernitate politică românească); Metodologia cercetării în științele sociale și politice*.

În acest prim deceniu al parcursului meu profesional și profesoral, preocuparea dominantă a fost lucrarea de doctorat în domeniul Științelor Politice (la Universitatea

³¹ Sintagma *tranziții de carieră-viață*, deși are o sonoritate mai apropiată de identitatea definită structuralist decât de identitatea non-structuralistă ca identitate preferată, o păstrez ca instrument de lucru și ca actualizare a construcției folosite în cartea publicată anterior: Alina Hurubean (coord.), *Feminin-Masculin. Povestiri de carieră-viață*, Editura Institutul European, Iași, 2016.

³² Când spun deceniu sau marchez anii respectivi, mă raportez la aceste repere cronologice ca la niște granițe fluide, nu fixe sau rigide, situate pe un continuum cuantic spațiu-temporal, ca timp subiectiv, trăit, revizitat acum și resemnificat.

„Alexandru Ioan Cuza”, Iași), în aria de cercetare: modernitatea și imodernizarea social-politică în spațiul românesc. Tema tezei de doctorat a fost: *Modele ale legitimării puterii în modernitatea politică românească (1866-1918)*, coordonator: Prof. univ. dr. Anton Carpinschi.

Textele pe care le-am scris în acest interval (ca articole și studii în volume colective) erau din domeniul asistenței sociale și a temei de doctorat. Abia spre sfârșitul deceniului, am început să scriu pe zona studiilor de gen și a feminismului³³, prefigurând cercetările mele din următorul deceniu.

Privind post-factum și în sinteză acest prim deceniu, pot spune că au fost două momente importante în parcursul profesional, și anume: titularizarea în sistemul de învățământ universitar și susținerea doctoratului (respectiv, obținerea diplomei). Pot să văd acum că pe acest parcurs am căutat să performez, preponderent, pe o paradigmă pozitivistă și pe *modelul masculin de reușită socială și profesională*³⁴, dominante în societatea românească și în mediul universitar de atunci. Se păstrează aceste dominante în bună parte și astăzi în contextul nostru socio-cultural în care trăim. Sunt și studii, cercetări care ne arată acest fapt, nu doar simple percepții și opinii.

Perioada 1994-2005 a avut și provocări inevitabile, mai ales atunci când viața personală și cea profesională nu au mers tocmai în armonie, reproducând parcă la scară micro-socială întreg tumultul societății noastre în tranziția de la comunism la democrație. Privind din această perspectivă am numit acest interval „deceniul tumultuos” cu referire, în principal, la *trei schimbări majore*: una previzibilă și dorită (asumarea maternității și a rolului de mamă, din 1999); alte două schimbări fiind disruptive și urmate de tranziții de tip doliu sau pierdere. Este vorba despre experiența divorțului, chiar două divorțuri, factual vorbind (1994-1995 și 2003-2004), ce-i drept de același bărbat, dar totuși două schimbări radicale care mi-au marcat parcursul care a urmat atât în sens de suferință, cât și în sens de transformare, emancipare și reinventare.

Am scris despre această etapă în cartea (volumul colectiv) pe care am publicat-o la finalul celui de-al doilea deceniu, în 2016. Voi aduce aici un fragment din capitolul pe care l-am scris, intitulat *Tranziții sociale și personale: de la roluri de gen predeterminate la femeia subiect*³⁵:

Reproducând într-o oarecare măsură meandrele unei societăți în schimbare, căreia îi este proprie căutarea unor noi formule de relaționare și de definire a identității personale, cuplul nostru a trecut printr-un șir de șocuri și crize, parcurgând în doar treisprezece ani un drum sinuos de la mariaj (când aveam 20 de ani), la divorț (la vârsta de 25 de ani), uniune liberă și cuplu cu un copil (la 29 de ani) până la familie monoparentală (când eu aveam 33 de ani). Reflectând ca într-o oglindă, la scara vieții private, întreg zbuciumul unei societăți și al unei epoci, care își

³³ Este vorba despre studiul: „Feminismul românesc și dilemele recunoașterii sociale”, în volumul *Condiția femeii în societatea modernă*, editori: Cătălin Turliuc și Maria Nicoleta Turliuc, Editura Performantica, Fundația Academică „A.D. Xenopol”, Iași, 2004.

³⁴ Alina Hurubean (coord.), *op. cit.*, 2016, pp. 410-411.

³⁵ Am pornit de la ideea femeii în calitate de *subiect* așa cum apare aceasta în cartea lui Gilles Lipovetsky, *A treia femeie*, Editura Univers, București, 2000, și în cartea lui Alain Touraine, *Lumea femeilor*, Grup Editorial ART, București, 2007. Ascensiunea femeii spre condiția de subiect, de actor social al propriei vieți și a vieții comunității nu se reduce la procesul unei eliberări de o feminitate impusă de bărbați și, drept urmare, nu se definește în termeni de opoziție sau de luptă. Femeia subiect este femeia care se construiește pe ea însăși, dincolo de presiunile și prescripțiile sociale care o defavorizează (de tipul „fii frumoasă și taci” ș.a.), dobândind conștiința sinelui ca și *conștiință a libertății* (ca afirmare de sine, ca afirmare a sinelui autentic). De aici și nevoia pe care am resimțit-o de a defini și nuanța ideea egalității de gen în termeni de *libertate egală*. Toate aceste argumente se regăsesc dezvoltate în paginile care urmează și în textele pe care le-am publicat anterior.

*definesc anevoios și contradictoriu reperele, am sfârșit, în cele din urmă, prin a mă maturiza prin confruntarea directă și adesea dureroasă cu Celălalt semnificativ pentru construcția identității de gen și a feminității*³⁶.

Recitind acum capitolul din carte pe care l-am scris atunci – *Tranziții sociale și personale: de la roluri de gen predeterminate la femeia subiect* – îmi apare ca fiind mai curând un text autoetnografic decât unul autobiografic. La acea vreme, nu știam prea multe despre autoetnografie și nici nu foloseam cuvântul.

Al doilea deceniu: 2005-2015, intervalul de vârstă 35-45 de ani

« Deceniul explorării, al eliberării și emancipării »

*Perioada cercetărilor feministe și narative. Începutul epocii femeii subiect*³⁷

După finalizarea doctoratului pe aria de cercetare referitoare la modernitatea și modernizarea social-politică în spațiul românesc am făcut tranziția către un alt domeniu de cunoaștere și cercetare, care a contribuit substanțial la dezvoltarea mea personală și profesională. A urmat un interval de zece ani în care m-am dedicat, cu multă curiozitate și pasiune, cercetării pe domeniul: feminism și studii de gen (*gender studies*). Pot spune acum că de la identitatea definită/percepută structuralist din perioada anterioară am făcut saltul către una dintre identitățile mele preferate ca spațiu de libertate și creativitate. Ce a contribuit la această schimbare? Cărțile, tematica, oamenii pe care i-am cunoscut, ieșirea în străinătate (la câteva cursuri și conferințe), faptul că am început să scriu mai ușor și să simt temele abordate mai aproape de viața concretă. Suflul modernizator și eliberator deschis prin integrarea țării noastre în Uniunea Europeană (2007) se făcea simțit și în viața mea.

Momentele cheie ale acestei perioade s-au configurat având ca nucleu și oportunitate de dezvoltare a carierei programul de cercetarea post-doctorală (2010-2013) în domeniul științelor socioumane și politice, finanțat printr-un proiect POSDRU, desfășurat în cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași; tema de cercetare: *Analiza politicilor publice în Uniunea Europeană din perspectiva egalității de gen*; coordonator: Prof. univ. dr Anton Carpinski.

Acest interval, 2005-2015, a deschis – în parcursul meu de carieră – o etapă bogată în activități de cercetare precum: participări la conferințe științifice în țară și străinătate; articole publicate; coordonarea și publicarea a două volume colective; organizarea de workshopuri de informare și conștientizare pe tematica (in)egalităților de gen; participare la școli de vară și cursuri de formare în analiza social-politică din perspectiva genului.

Experiența mea de lucru cu ceea ce se numește abordarea sau practica narativă, cu metoda autobiografică și povestirea vieții, a început tot în această perioadă, mai precis, în 2009, când am participat la un curs de formare pe domeniul feminism – studii de gen, la Geneva (Elveția). A fost un curs de câteva luni, pe o platformă online, cu o secvență de cinci zile în format fizic, pe tema *Gen și dezvoltare. Concepte, teorii și instrumente de bază*. În cadrul acestui curs, ca demers pregătitor, am avut de redactat un exercițiu autobiografic, *Construirea sinelui de gen*. Acesta a fost contextul când, pentru prima dată am fost pusă în situația de a scrie despre mine la persoana întâi singular.

Exercițiul nu a fost deloc comod pentru mine, însă a avut un impact pozitiv imediat sub două aspecte: pe de o parte *conștientizarea de gen* printr-o experiență practică de

³⁶ Alina Hurubean (coord.), *op. cit.*, 2016, pp. 355-356.

³⁷ *Ibidem*, pp. 375-376.

autorefecție și învățare (nu doar din cărți, așa cum eram obișnuită), pe de altă parte mi-a inspirat ideea unei cărți, ca volum colectiv. Așa a început, în 2012, parcursul cărții *Feminin-Masculin. Povestiri de carieră-viață*, proiect editorial, în care am invitat colegi și colege din mediul academic, din țară și din străinătate, să facă acest tip de exercițiu autobiografic din perspectiva genului. Cartea a apărut în 2016, cu 16 persoane (co-autori și co-autoare) care au contribuit.

Acest proiect a fost o provocare pentru mine în sensul că eu însămi oscilam, încă, la acea vreme în a încadra acest proiect în categoria cercetare științifică sau literatură autobiografică (memorii, dialoguri informale etc.). Am depășit, în cele din urmă, aceste dileme epistemologice, etice și metafizice, scriind introducerea și postfața cărții unde am prezentat metodologia cercetării și perspectiva analizei de gen, care au stat la baza realizării demersului de cercetare calitativă narativă.

Anul 2012 a fost un an de vârf pentru mine, un an în care am culestat să fac multe proiecte îndrăznețe în plan personal și profesional, cu deschideri valoroase pentru anii care au urmat. Proiectul de carte *Feminin-Masculin. Povestiri de carieră-viață* a fost unul dintre acestea. Ideea cărții s-a conturat în timpul stagiului de cercetare postdoctorală, de șase luni, de la Lyon (Franța). A fost o experiență inedită pentru mine, cu atât mai mult cu cât am putut merge în stagiul împreună cu fiica mea care a beneficiat, astfel, de un semestru de școală în limba franceză și engleză. Această experiență a avut un impact pozitiv pe termen lung asupra formării ei.

În acest deceniu (2005-2015) am început să trăiesc pe zona valorilor mele, a descoperiri de sine și autenticității: am îndrăznit mai mult, am scris cele mai multe texte (majoritatea publicate), am călătorit mult, în special cu scop de cercetare și cunoaștere academică în paradigmă constructivistă și narativă. În contextul celui de-al doilea deceniu din parcursul meu profesional, eșecurile, suferințele și crizele existențiale au fost vizibile mai puțin în raport cu momentele curajoase și luminoase. Începe epoca femeii subiect.

Așadar, până la patruzeci de ani, am răspuns așteptărilor sociale și presiunilor de gen-rol, chiar dacă nu m-am simțit întotdeauna confortabil în rolurile de gen asumate, conștientizând în fapt inegalitățile de gen invizibile pe care acestea le conțin. Abia după vârsta de patruzeci de ani (în contextul anilor 2010), am îndrăznit să formulez o serie de întrebări esențiale cu privire la ce îmi doresc cu adevărat, cu privire la sensul și semnificația vieții mele inclusiv din perspectiva genului. Astfel, pot spune că am parcurs un proces de trezire a „frumoasei din pădurea adormită”, cu diferența că trezirea nu s-a datorat sărutului unui prinț, așa cum mi s-a povestit când eram copil, ci experiențelor de viață, din care mi-am luat lecțiile necesare, precum și lecturilor feministe, oamenilor pe care i-am întâlnit și locurilor pe care le-am vizitat³⁸.

Al treilea deceniu: 2015-2025, intervalul de vârstă 45-55 de ani
« Deceniul transformării, reinventării și reintegrării »

Practici narative aplicate în cercetarea calitativă și în formarea profesională

Perioada 2015-2025 a stat sub semnul unor schimbări disruptive și tranziții transformatoare (de tip *turning point*) în cariera profesională prin alegerea de a ieși din statutul de cadru didactic angajat în universitate pentru a profesa, în principal, ca antreprenor și liber profesionist (formator, coach, lector, cercetător) pe domeniul dezvoltare umană,

³⁸ *Ibidem*, p. 357.

coaching și leadership. În acest context, am profesat ca cercetător și formator (*gender studies expert; coach expert*) în cadrul unor proiecte cu finanțare europeană și ca antreprenor prin contractare între firma pe care am înființat-o în 2015 – Leadership Learning & Coaching – și clienți individuali sau organizații.

Începând din 2023, am activat și în spațiul societății civile prin proiecte educative dedicate școlilor în cadrul organizației pe care am co-creat-o: Asociația DRAG DE ȘCOALĂ.

În acest interval, am continuat cariera academică prin activitatea didactică de lector universitar asociat, timp de patru ani (2017-2021), și prin activitatea de cercetare sub forma studiilor doctorale, pentru un al doilea doctorat (intervalul 2019-2022)³⁹. Din anul universitar 2024-2025, am reluat activitatea ca lector universitar, retitularizat la Universitatea „Petre Andrei” din Iași.

Acest al treilea deceniu a fost pentru mine o etapă importantă în a continua să lucrez cu practicile narative (în deschiderea creată în deceniul anterior) prin integrarea povestirii vieții autoredactate și autoetnografiei, atât în proiectele de cercetare calitativă, cât și în cursurile de formare pentru adulți și în sesiunile individuale de coaching și mentorat. De asemenea, am început să introduc aceste practici în cursul de *Leadership* de la programele de master (2017) și în programele de licență (2025). Aici avem o altă ipostază de aplicare a metodei povestirii vieții – în educație, în formarea profesională inițială și continuă, în dezvoltarea personală, mai specific în acompanierea schimbărilor și tranzițiilor în parcursul de școlaritate, de carieră, de viață sau de vârstă, toate acestea cu valențe de conștientizare și transformare umană.

Din 2020, (în contextul pandemiei, ca schimbare de tip disruptiv), am început să lucrez, în principal, cu școli din sistemul preuniversitar public și privat, unde am folosit practicile narative în cursurile de coaching și mentorat⁴⁰.

Acest al treilea deceniu a fost o etapă în care am investit cel mai mult în formarea mea continuă și dezvoltarea personală, contribuind în același timp la dezvoltarea coachingului profesionist în România (prin cursuri, traduceri de cărți, activități de promovare). Prin coaching și practicile narative am un sentiment de întoarcere acasă, de reconectare cu filosofia (formarea mea inițială) ca demers (auto)reflexiv de înțelepciune și îmbunătățire umană.

Se deschide generos deceniul patru (2025-2035) din acest parcurs în care îmi doresc să rafinez practicile narative atât în practica de cercetare și formare profesională, cât și în forma unor publicații (cărți de autoare și volume colective). Așa aleg să-mi continui misiunea mea de a contribui la bucuria, frumusețea și curajul vieții.

*

Parcursul meu autoetnografic poate fi perceput ca având pe alocuri accente autobiografice pentru că, în alte secvențe ale povestirii, lumina să cadă pe componentele sociale, culturale sau politice (dimensiunea „etno”), într-un echilibru vizibil generativ, subiectiv. Invoc aici un fragment din exercițiul autobiografic al coach-mentorului meu, Alain

³⁹ pe domeniul *Managementul Resurselor Umane*, în cadrul Școlii Doctorale de Economie și Administrarea Afacerilor, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, tema de cercetare: *Contribuția coaching-ului sistemic la facilitarea managementului tranzițiilor personale și organizaționale*; coordonatoare: Prof. univ. dr. Adriana Prodan; raport I și II finalizate din programul de cercetare.

⁴⁰ peste 10 grupe de curs, aproximativ 200 de profesori, educatori, învățători din aceleași școli, în intervalul 2020-2025.

Cardon, al cărui text am avut bucuria să-l traduc anul acesta, din limba franceză, împreună cu fiica mea: *Înainte de toate, foaia albă funcționează pentru scriitor ca o oglindă. Cu fiecare cuvânt care ia formă, scriitorul nu este privit decât de propriul ochi, aprobator sau critic. (...) Dar reflexia foii albe mă împinge totuși să nu mă înșel prea tare de propria persoană. Este, însă, adevărat că singurul cadru de referință al unui exercițiu autobiografic este acela al subiectului care se povestește. Nu e același lucru cu demersul unui biograf sau al unui bun jurnalist de investigații. Aceștia ar consulta probabil mai multe surse diferite înainte de a încerca să distileze o sinteză. (...) Prin urmare, demersul meu autobiografic este în mod clar la polul opus acestei căutări a adevărului, așa cum ar fi el perceput, de-a lungul poveștii mele, de către persoanele care alcătuiesc diverse contexte ale subiectului pe care îl prezint*⁴¹.

Ultimele două decenii prezentate anterior pot fi rezumate într-o imagine sintetică:

Alina Hurubean
(coord.)

FEMININ-MASCULIN
Povestiri de carieră-viață

INSTITUTUL EUROPEAN

2005 – 2025: un parcurs de 20 de ani de studii și cercetări feministe și narative (între 35 – 55 de ani)

2005 – 2016: deceniul feminist și *gender studies* (intervalul de vârstă 35-45 de ani)

2009 - la rédaction d'une autobiographie: « *Construction du soi genre* » (Geneva)

2012 - Lyon (Franța), stagiul de cercetare postdoc.

2015 - carte 1

2016 - carte 2 (din imagine)

➤ **2015-2016:** formarea în **coaching sistemic** (MCC Alain Cardon).

➤ **2020-2021:** formare în **Terapii Narative** (Ovidiu Gavrilovici).

References

- L. Bereni, S. Chauvin, A. Jaunait, A. Revillard, *Introduction aux gender studies. Manuel des etudes sur le genre*, Éditions De Boeck Université, Bruxelles, 2011.
- Arthur Bochner, Carolyn Ellis, *Evocative Autoethnography: Writing Lives and Telling Stories*, New York, Routledge, 2016.
- William Bridges, *Managementul tranziției*, Editura Curtea Veche, București, 2004.
- Alain Cardon, *Coaching și leadership în procesele de tranziție*, Editura Codecs, București, 2006.
- Alain Cardon, *Perspective cuantice în coachingul sistemic*, Editura BMI, București, 2023.
- Alain Cardon, *Exercițiul autobiografic al unui coach sistemic*, Editura BMI, București, 2025.
- Elizabeth Ettorre, *Autoethnography as Feminist Method*, Routledge, 2016.
- Ovidiu Gavrilovici, „Identitatea narativă”, în: Șt. Boncu, I. Dafinoiu (Editori), *Psihologie socială clinică*, Editura Polirom, Iași, 2014.
- Alina Hurubean (coord.), *Feminin-Masculin. Povestiri de carieră-viață*, Editura Institutul European, Iași, 2016.

⁴¹ Alain Cardon, *Exercițiul autobiografic al unui coach sistemic*, Editura BMI, București, 2025, pp.10-11.

- Alina Hurubean, „Feminismul românesc și dilemele recunoașterii sociale”, în volumul *Condiția femeii în societatea modernă*, editori: Cătalîn Turliuc și Maria Nicoleta Turliuc, Editura Performantica, Fundația Academică „A.D. Xenopol”, Iași, 2004.
- Joanne James, „Autoethnography: A methodology to elucidate our own coaching practice”, în: *International Journal of Evidence Based Coaching and Mentoring* Special, Issue No. 9, June 2015.
- Peter Jakson, Elaine Cocs (Editori), *Doing coaching research*, SAGE Publication, London. 2020.
- Juliette Koning, Liam Moore, „Autoethnography”, în: Peter Jakson și Elaine Cocs, (Editori), *Doing coaching research*, SAGE Publication, London, 2020, pp. 93-96.
- Gilles Lipovetsky, *A treia femeie*, Editura Univers, București, 2000.
- Paulette Rao, *Transformational coaching. Shifting mindsets for sustainable change*, True North Resources, LLC, New York, 2013.
- Philippe Rosinski, *Coaching global: o abordare integrată pentru rezultate durabile*, Editura BMI, București, 2019.
- Alain Touraine, *Lumea femeilor*, Grup Editorial ART, București, 2007.
- Laura Walker, „Coaching during late career reinvention: The Discovering Model”, în: *International Journal of Evidence Based Coaching and Mentoring*, S13, 2019, pp. 63-75.
- Stanley L. Witkin, „Autoethnography and social work: Strange bedfellows or complementary partners?”, în: *Social Work and Social Sciences Review*, nr. 23, 2022, pp. 19-35.
- Autoethnography* - Wikipedia, pagină consultată în data de 25.11.2025.
- Autoetnografia feministă* - Wikipedia, pagină consultată în data de 20.11.2025.
- Autoethnography in Qualitative inquiry* - Professor Carolyn Ellis and Professor Arthur Buchner; material video consultat în data de 15.11.2025.
- Autoethnography - what is it?* Lynette Pretorius: University Study Made Easy. Material video consultat în data de 15.11.2025.
- Autoethnography - how do you do it?*, material video consultat la data de 27.11.2025.